

SZÉKESFEJÉRVÁR.

Társadalmi hetilap.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.

Megjelen hetenkint kétszer: szerdán és szombaton.

A lap ára
házhoz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 frt. — kr.
Negyed évre 1 frt. 50 kr.
Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Hirdetmény a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor: Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 kr-ért igattatik be.
Lapunk számára hirdetések felvesznek **Budapestben:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Mórész.
Bécsben: Opellik L. és Mosse Rudolf. Hrdlicka Vincze.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.) ezimzendők; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelölt közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Néhány szó a háziiparról.

Többször meg volt már e tárgy vitatva és pedig sok oldalról s bár hasznos és szükséges volta elismeretett még sem karolta fel a nagy közönség úgy, mint felkarolnia kellett volna.

Az ügy oly fontos anyagi érdekeinkre nézve, hogy megérdemli, miszerint minél többször foglalkozunk vele és minél több oldalról megvitassuk.

Nálunk is szépen haladt ez az ügy, de csak papiroson, alakult egy városi iparterjesztő-társulat, kiáltványt bocsájtott ki és tagok gyűjtésére iveket küldött szét, itt azután mint sok hasonló egylet bevezettné tekinté működését és nem is félton, hanem épen a törekvések első kezdetén megáll. — Ezt kell gyanítani a mi háziiparterjesztő-egyletünkrol, mert a mily szép és hangzatos felhívást tett közzé, ép oly csendes szunnyad most s ép oly kevés tevékenységet mutat, pedig épen most az őszi és téli idők alatt lehetne az eszmét megvitatni s fejleszteni azt úgy, hogy a tavasz s nyár beálltával már lehetne a gyakorlati téren is működni. Az iparterjesztő-társulat vezérferfiat szép buzgalom lelkesíté, hanem talán a közönyt látva, szenvedett igyekezetük hajótörést és ment el kedvük a további munkától, bár azt nem szabad volna tenniük, ha egyszer a kezdeményezést megkezdték, küzdjenek a kezdet nehézségeivel.

A megyei iparterjesztő-társulat meg még szomorubb sorsra jutott, mert ennek csak az eszméje lett megpendítve s itt ezen kívül még épen semmi tevékenységet sem fejtettek ki. Nézetünk szerint már az elhibázott dolog volt, hogy a két hatóságot tekintetben szétválasztották, úgy is tudjuk, hogy mily nehéz az érdekeltség felelőszte és mégis megosztották azt; még egyesült erővel is nehéz lett volna a kezdet, így meg épen bajos.

A kiindulásnak közösen kellett volna történni s

egyesült erővel kell vala a működést megkezdeni, így talán lett volna eredmény. Ajánljuk még most is az egyesülést s miután a megyei iparterjesztő-társulat meg sem alakult a városi hatáskörét terjesszék ki a megyére is.

Az alakulásra kiküldött bizottság pedig válaszon kebelébe néhányat a megyeiek közül s a szükséges munkálatokat kezdje meg, ne csüggedjen a kezdet nehézségeitől, ne rettenjen vissza, hanem fogjon a munkához, mi hisszük, hogy a szép eszme mielőbb meg fog kedveltetni és visszhangra talál megyénk s városunk területén, bár eleinte a kezdet küzdelmei neheznek is.

Más megyékben is erélyes buzgalmat fejtenek ki a háziipar fejlesztése iránt. E buzgalom szükséges, mert a jelenlegi nyomasztó anyagi körülmények közt mindenhez hozzá kell fogni, mi anyagi helyzetünk javítására czéloz.

Megyénk s városunk területén a háziiparnak eddig igen kevés ága van elterjedve, kívánatos volna, ha minél nagyobb terjedelmet nyerne s minél inkább fejlődne, e végett szükséges lenne ha egyes vidékeket tekintetbe vételével a háziiparterjesztő-társulat tanítókról gondoskodna, kik a népet a szükséges ismeretekre megtanítanák községenként. Azután pedig, ha már a munkálkodás folyik, akkor pedig a készített tárgyak eladásáról kell gondoskodni az egyletnek, hogy azok minél nagyobb forgalomba hozassanak.

E végett nemcsak a helybeli piacon kellene árucarnokot létesíteni, hanem más vidékeken is forgalomba hozni.

Azonkívül számtalanszor szóba hozatott már egy gazdasági iparkiallítás rendezése, ezt is összeköttetésbe lehetne hozni majdan a háziiparral úgy, hogy a készített ipartárgyak kiállítatnának s ez által saját vidékünk háziipar tárgyai a nagy közönségnek bemutatnának. Ezek azonban mind a jövő dolgai. Most csak az iparterjesztő-társulat végleges megalakítása a főczél, melyre nézve újra felhívjuk a felhívás aláíróit, hogy a társulatot ne hagyják szép csendes elmulni elaludni, hanem miután az ívek kibocsátattak a végleg alakuló ülést hívják egybe s a szép eszme létesülését valahára eszközözljék.

A háziipar eszméje már évek óta vajudik körünkben és pedig elég sajnós mai napig a legkisebb eredmény nélkül — ne hagyjuk e fontos dolgot oly könnyelműen papiroson szerepelni — hanem az életben megvalósulására annál inkább is működünk, mert népünk életére nézve, mind anyagi, mind morális hatással fog lenni.

Rajta tehát tisztelt uraim, kik az iparterjesztő-társulat végleges megalakítására a vezérszerepet elvállalták, lépjenek fel és tegyenek, ezt jogosan elvárjuk önöktől.

Szigetfői.

Ismeretterjesztő.

A battai római hypocaustumról.

Irta: Kereskényi Gyula.

A rómaiak fényűzése, pazarlása sehol se tűnt föl oly nagy mérvben mint nyilvános épületeikben, ilyen nyilvános épület volt náluk a Palaestra, a bajnokiskola, küzdőhely. — Mi a görögöknél Gymnasium, az volt a rómaiaknál Palaestra, mely szó palaistra, ez pedig pale szóból ered, mi annyi mint küzdés, tusakodás. A Palaestra épület mellékrészei voltak.

1) Porticus, a tornác, mely több szobából állott, hol a bölcsészek, szonokok, költők, matematikusok előadást tartának s érvelének. — Pausanias és Suidas Athenben említést tesznek kettőről, az Akademia-ról, hol Plató tanított, és, lykeon, lyceum-ról, hol Aristoteles tartott előadásokat. E helyek a hadgyakorlat és küzdőhelyektől nem messze lehettek, mert Ciceró mondja: „discum, quam philosophiam audire malunt,“ az az: inkább hallgatják a hajító tényérok csengését, mint a bölcsészetet.

advanceiroztam a 2 ik helyre. Jó, csöndes osztrák hitű polgárokkal utaztam, meg egy „katholikus hitű“ pap-pal, kinek becsületes képe pirosabb volt, mint az esperesi derék szalag. A polgárok egész szívvelyesen azt tanácsolták nekem, hogy szövetkezzenek a magyarok a törökökkel, aztán majd az osztrákok ellenünk jönnek és levernek. S akkor — higyjem el! — mint osztrák-provincia emberei sokkal csendesebb vértük leszünk! A mi pedig azt a 80 milliót illeti, ők úgy vélekednek, hogy a lovagias magyarok még az ő száz-as adóságuk kétszeresését is előszívattuzhatják — úgy pusztá udvariasságból. A reverendus pedig egész jó érzellemmel azt tanácsolta, hogy függesszük fel — a „jus placet“ s vigyük be a jezsuitákat kálmista rektoroknak! Megköszöntem; s egész bizalmasan megvallottam nekik, hogy mihelyest jezsuitának születek, én leszek az első, ki ezzel nyiltan föllép.

A hosszú discursust egy rövid eszengetés szakította félbe: St. Pöltenbe érkeztünk. — A vasuti kauluzban láttam, hogy itt étterem is van. Ah! Derék. Gondoltam magamban, itt jó reggelit csapunk. No csak . . . Látom ám, hogy szalad a sok éhes német egy bódéhoz s hurkalábait kapkodva hozza olyan gyufatákaró papirosba a pár virslijét és a krüglji sört. A nők megoszik és isszák ott a waggonban, a férfiak pedig csak úgy a bódé előtt — gyalog. S vigan utazik tovább.

Óh nem érdemesek ezek az emberek ily gyönyörü tájakra.

Mindjárt Bécsnél, mint a kíváncsi kis gyerek

TÁRCZA.

Uti rajzok.

— Pesttől Münchenig. —

Kis keretbe nagy képet majdnem olyan módon lehet csakbeszorítani, mint a hogy az egyszeri falusi bíró a rövid gerendát öt „czollal“ hosszabbra akarta kihuzatni! — Azért mégis megkísértem, ha nem is a gerendahuzást, de legalább azon behuzást, kihuzást . . . (no még csak a lehuzás volna hátra!), mely engem ez uton ért röveden, rajzolni. Pestig mentem nagyurassan. De Pesttől 3-ik helyre váltottam jegyet. Hiába! Iró-embernek ismerni kell a kapa kasa-nemkerülők osztályát is! S e vidéken azok egészen más schlagból valók, mint amarra a szép Alföldön. Nosza . . . há! Fogjunk hozzá! . . . Tapasztalás — keserű kenyér — De hiszen világszerte áll az az elv, hogy ha jól lakik az ember, más szemmel nézi a világot.

No, de ilyen helyen nem lehet mindazt összefüg-gés nélkül elcsacsogni-csevegni, a mit az ember ott látott, hallott. Mindössze is tán felhozza az ember a legérdekesebb dolgot. Egy vastag paraplu-fabrikans, meg egy kőmives inas voltak vis-a-vis szomszédjaim. Mellém nem igen mertek ülni. Szerbsapkámról ítélve (melyet így uton commotióból használok), bizonyosan azt hitték, hogy valami orosz beteg-orvos vagyok. — Azoknak pedig — jól tudják — nem egy revol-verük van!

Szendergésemből egy marcheggi gyümölcszallító kofa nem mondhatnám, hogy fölötte gyengéd könyök-mozdulata riasztott fel. Boszuságomban mit volt, mit nem tennem: a Gepickscheinomra egy „harmadosztályos“ verset irtam. Ismeri nagysád Petőfi „Csolnakon“ című költeményét. Az enyémnek, hiszen ennek mintájára készült, az a czime:

„A harmadik helyen.“

Körülöttem kofák, de —
Szívemben angyalok.
Ijesztget mind a két grupp.
Hogy . . . szinte izzadok!

Anyám, ha mostan látnál
Tudom, hogy mondanád:
Hát néked a szerelem
Csupán gyötrelmet ád? . .

Apám, ha mostan látnál
Tudom, hogy mondanád:
Mondtam, hogy szeretted te
A demokrátiát!

S mintha e hátbalökés
Ezt nyögné ki, biz ezt:
A kopasz dicsőséghez
Bokros tövis vezet!

Szerencse, hogy mire az én bárány-türolnem (s ezt ajánlom minden írótsármnak — a szerkesztők nagy örömére!) kifogyott: az ut is véget ért, magam pedig Bécsbe értem.

Bécsben felültem a Westbahnnál. Itt, mintha csak más világba jutott volna az ember! Igaz, hogy itt már

2) Coriceum, az az apoditerion, hol a küzdők, vagy pályátfutók, vagy furdók vetkőzödének s öltözöködének.

3) Az ephibeum, a hol összejövének tanácskozni a gyakorlandó tárgy ügyében, egyuttal meghatározzák a győztesek jutalmát.

4) Elaeothesium, mit a görögök aleipterion, Plinius pedig unctuarium névvel nevez; hol azok, kik küzdésre vagy furdásra készülének megkenettek, úgy szinte a furdés és küzdés után is, e szokásról említést tesz már Homer Odys. könyv. 3—466. verseiben.

Helyén lesz itt megemlíteni azt, mit Stobaeus Archimedesről ír, ugyanis írja Stobaeus, hogy Archimedes szolgál, midőn a furdési idő megjött, erőszakkal vitték őt ki mértani asztaltól, ki is annyira elmélyedve volt, hogy alig vevé észre mi történik vele akkor, mikor olajat öntének reá s a furdásra előkészíték.

Az olaj mit használnak különféle volt, legkitünőbb volt az indiai olaj, mely is a növény hegyes leveleitől nardumnak neveztetett, unguentum spicatum, vagy foliatumnak is nevezetik. Ez olaj használtatott a furdón kívül nyilvános vendégségeknél

„Assinaque nardo
Potamus uncti.“

Horác Hirpinust a gondtól elvonni s fölvidíteni akarván, II. könyv 11-ik ódjában írja, az az Assiria nardus olajjal megkenve — iszunk.

Krisztus Bethaniában poklos Simon házában nard olajjal kenetett meg, mit egy asszony hozván magával alabastrom edénybe, eltörvén az edényt, kiönté fejére.¹⁾

5) Conisterium, hol a por, — melylyel a küzdők behintettek az olajozás után — tartatott. E használatra különféle tartományokból hozatott por, de különösen kitünő volt a puteoli mi Puteolanus név alatt jön elő. A másik Aegyiptomból hozatott Romába, mint Svetonius Nero életrajzában megjegyzi. Plinius 35-ik könyv 13. feje. említi, hogy Patrobus a Nilusból finom fővenyt hozott, a mely a Puteolitól nem külön bűzik s mi a küzdőknek győzelmét könnyíté: hozzá teszi, hogy ily fővenyt más hadi eszközökön kívül hordának magukkal Nagy Sándor vezérei Leonatus Crassus és Meleager.

A 6-ik hely volt a tulajdonképeni küzdőhely palaestra, hol ugráltak, nehezékeket emelének dobáltak, szóval erejüket mérlegelék.

A 7-ik hely Sphaeristerium, Pliniusként e hely több részletekre volt osztva, hol többnemű játékok üzettek „Apoditerio superpositum est sphaeristerium, quod plura genera exercitationis pluresque circulos capit,“ az az a vetkőzödő szobához csatoltatott a játékhelyiség, a mi több gyakorlati helyet s több kör-alaku felosztást foglalt magába. A rómaiak kedves játéka volt furdés előtt a lapdázás. — Itt játszanak a görögök úgy mint a rómaiak is lapdával, mely játékot az oregebb Plinius szerint Pythus találta volna fel. Négy neme volt a laptának, A rómaiaknál follis, trigonalis, paganica és horpastum név alatt. A follis egy

¹⁾ A nard növénynek Plinius szerint rövid gyökere, kicsiny tömött, kalászképen összehajtott levelei vannak jó illatu nedvet tartalmazó Indában tenyészik, szerinte a nard kenet edényeit erősen bedugák, azért megnyitáskor össze kellett törni. Alabastrom edénybe volt az üdvözítőre tüntető olaj, e szentírási hely összejön Horác azon szavaival, midőn Virgilt estebédre hívja s felkéri kellemes illatu olaj hozására.

Nardo vina merebere
Nardi parvus onyx elicit cadum.

4-ik k. 12. óda, 10. vers, az az: Nardus olaj Kalessi borral fog beváltatni s az olajnak kis onyx edénye kiesel egy hordó bort mely tud reményt adni s kínzó gondokat oltani. — Virág Benedek ford. után.

elkezd magasodni a vidék, kis fenyőültetményekkel, berkekkel beszőrva gazdagon. Azután gyönyörű hegyes tájak, erdőborította fennsíkok, festői völgyek csacska csermelyektől átszelve mosolyognak rám. — Ah, de im! Még az ég is irigyli ezektől a németektől a gyönyörű helynek megnézését! Koldlepel borit a vidékre s csak néha-néha szalad át a napsugár, hogy szerezőivel a virágok közt melázó csermelyekkel beszélgessem.

Amstetennél az 1600 láb hosszú alaguton mentünk át.

De megkapóbb Molk vidéke. Melk a benedekrendiek nagyszerű apátsága; a babenbergi végvár helyén építettett 1720—1730. Az a monda is kereng, hogy itt hajdan a hunoknak volt egy sziklafészeke. De megragadóbb volt a kettős toronynál s a kupolánál is az agsteini rom. Ah ez Ruysdael esetére méltó!.... Alatta a Duna próbálgatja szárnyait, vagy mint a virgoncz gyerek besbeskedik. Egyszerű prózában szólva, a mint Puskin mondja; folyása itt kiválóan sebes. De tája is regényesebb, mint pl. Pesten alól, a hol már elvénülve mintegy czammogni látszik.

Ez a czammogás az osztrák személyvonatok gyorsaságáról jutott eszembe, melylyel csak késő este értem a bajor határszélre: Simbachba. Az uton már előre figyelmeztettek a derék németőgorok, hogy ha valami sonkát, kalbászt vagy jó féle eszteneki leveleket viszek, inkább adjam nekik, mert itt erősen átnéznek bőröndjeinket. Csetneki leveleket? mondám.

bőr laptá volt levegővel telve, volt pedig nagyobb és kisebb; a nagyobbik kézi kapással fogatott fel s dobott vissza. Erről emlékszik Propertius irván „Cum pila veloci fallit, per brachiajactu“ 3-ik könyv (midőn a laptá sebesen esik a kar dobása által), kisebb erővel lehetett a laptának sebes menését előidézni, mi a játzókat felvillanyozá. kik a figyelem és sebes működés következtében elfáradának. Horác erre céloz, midőn II. satyrájában II. könyvben írja.

„Molliter austerum studio fallente laborem,“ az az laptát játsz, mely a kedvetlen unalmat üzven, munkának sanyarát mérséklé. A kisebb laptá csupán kézzel fogatott fel s dobott vissza pila trigonalis, pila trigonalisnak neveztetett mert a játzóknak háromszögű állást kellett elfoglalni, e laptával a játzóknak mindkét keze el volt foglalva, a legnagyobb ügyesség annak felfogásában állott. Harmadik neme a pila paganica volt így neveztetett mert a falusi lakók játéka volt, e laptá tollal volt tömve s sokkal nagyobb és nehezebb a trigonalis laptánál s azért nem is oly alkalmas a kézhez. A negyedik harpastum, e játéknem abban állott, hogy az illetők a kijelölt ezéba dobálák a laptát mi erős mozgást vet igénybe, azért csak erősebb, izmosabb egyének mulatságául szolgált.

A 8-ik részben voltak a xysti és xysta helyiségek. A xysti vagy crypta porticus az az elzárt csarnokok, hol a küzdők télen gyakorlák magukat, A xysta-ksubdiales ambulationes, nyílt csarnokok, hol télen kellemesebb időben s nyáron kisebb hőség mellett elhagyva a xystit sétálnak s gyakorlatot tartának, e helyiség Vitruvius után görögül peridromides nek neveztetett.

(Folytatása következik.)

Hatósági élet.

A közadók kezeléséről szóló törvény 37 §. értelmében az 1875. év végén az egyes adózóknál fennmaradt adóhátralékok leírását tervező küldöttségekbe a megye területére pénzügyministeri felhívás folytán, főispán ur ő exellentijája által kinevezett elnökök s tagok jegyzéke: I. Verner György elnök. Vekerle Sándor, Turner Mihály rendes. Sigmond Gábor, Rézman Pál. pót. II. Zuber Antal elnök. Csaplár Mihály Csákvár, Lauchs Ferencz Boglár rendes. Patoky István Csákvár, Oszoly János Csákvár pót. III. Lauchs Lőrincz Szaár elnök. Hollósy S. László Bodmér, Tóth József Alesuth rendes. Heiszler Győző Vaál, Herzig Márton Szaár pót. IV. Molnár Mihály Bicske, elnök. Kollár Sámuel Felcsuth, Burián Pál Bóth rendes. Nagy Béla Zámor, Juhász Mór Csabdi. pót. V. Lits Gusztáv Erd, elnök. Kozel István Tárnok, Kónya Károly Kuldó rendes. Vasadi Balog Lajos Gyuro, Schöber Ferencz Diósd pót. VI. Kriger Pál Ercsi, elnök. Hollósy Ernő Baracska, Barnafy Balázs Ercsi rendes. Bély József Ivánca, Margó Mihály Ercsi pót. VII. Fejes János Pákoz, elnök. Meszleny Miklós, Velence, Sárközy Kázmér Nyék rendes. Báró Jenő Zámoly, Varjas János Vereb pót. VIII. Neuman Sándor Polgárdi, elnök. Péncz Ferencz Sz. Mihály, Lehman János Polgárd, rendes. Bédás Pál Tecz, Rab János Sz. Mihály pót. IX. Markusovszky József Szerescen, elnök. Szűts Albert Aba, Matyók Zsigmond Gárdonyi rendes. Tur Antal (Tarnóca pusztá), Markus István Csősz pót. X. Radnits Mátyás Adony elnök. Verla Ferencz Szolgaegyház, Lévy József S. Keresztur rendes. Szallay József Sárosd, Dám György Perkáta pót. XI. Viczenty Pál, Igar elnök. Sós Károly Sárbogárd,

Óh nem! Én „maramarosi leveleket“ viszek, ezt pedig, jól tudom, senkisé nem nézi át!.. Ebben aztán megnyugodtak, mint a Reichsgesetzekben.

Itt éjszakára, hogy magamat kényelmesen kipihenjem, a vasut melletti csinos szállodába mentem. Tisztességes helyem lett volna, de a jó bajorok pont X óráig nem hagytak elaludni nótáikkal. Egy legény igen szép mellhanggal vezette a dalt, kíséroeje egy kedves csengésű női hang volt. A férfiak elosztva sopran, alt bas hangon énekeltek. Az öreg bajorok, a kiknek már tizenöt pohár sör is elég így estve, csak úgy mellé dörmögtek. S minden dalt egy óriási „Juhhé“ kurjantás zárt be: egész rendszeresen. A mint vettem észre, utoljára már, midőn minden banatuk a kriglibe fult, a dalt maga extemporálta a karnagy a többiek végtére csak a Juhhét voltak képesek kurjantani.

Szinte izgatott voltam a dal tartalmát tudni, de az alighanem szintén a kancsóba fulladt, mert másnap azt láttam írva egyre:

„Lied und Bier gib'ts immer hier
Lieb' mit Lied, und Lied — mit Bier!“

De látom, hogy kedves Nagysád már el is aludt. s látom, hogy most se vagyok különb ember, mint a maramarosi levelek írója; én is elalszom hát lámpámmal együtt s megírom annak a czifra tollu maramarosi írónak, hogy: te 19, én meg egy híjján 20.

Csáktornyai L.

Paczona Gyula A.-Szt.-Iván rendes. Török Sándor Dád, Salamon Alajos Alap pót. XII. Vajda Ödön H.-Falva elnök. Paczona Elek Rácalmás, Derecskei Lajos Baracs rendes. Ujváry József D.-Pentele, Lehoczky Dániel Rácalmás pót.

Apróságok.

* A philadelphiai világiállításra sok haszontalanságot küldöznek be ereklyék gyanánt. Egy lap jól kigonyolja a túlbuzgalmat, irván: „Jones ur egyszer Richmondban ebédre hívta meg Washington György tábornokot. A tábornoknak lehetetlen volt megjelenni. Most Jones ur örökösei felkötik a kiállításra azt a széket, melyen Washington ült volna, ha — az ebédre a meghívást elfogadta volna.“

* Megtörtént. Egy mészáros elment az ügyvédhez, s elmondá neki, hogy egy kutya bement a mészárszékebe és onnan elcsipet egy jó darab húst, most már mit csináljon?

— Be kell pörölni a kutya gazdáját, mondja az ügyvéd.

— Igen ám, csak hogy a kutya épen a tekintetes ügyvéd uré volt.

— Az enyim! no nem tesz semmit, menyi a kára?

— Épen 3 forint 75 kr.

Az ügyvéd kifizeti a mészárosnak az összeget, egy óra mulva azonban kap a mészáros az ügyvédtől egy felszólítást, hogy tanácsáért fizessen neki 5 forintot.

A mészáros is megfizette, hanem azóta jobban vigyáz a kutyákra.

Hirek.

— Mészoly Géza Münchenben lakó festész, hazánk fia — mint értesültünk — a nemzeti muzeum számára nagy tiszavidéki tájképet festett. A kép a Tisza partját tünteti fel; a folyón halászbarkák látszanak s az előtérben fiatal paraszt leányka vizet merít. — Ez alak képezi a festmény középpontját. A láthatár fűzfá berekben vész el. A hangulatterjes művet azok, kik látták, magasabb műértékkel bírónak állítják. A művész a jövő hó folytán érkezik haza e képével. A telet családjánál városunkban tölti, tavasszal pedig Párisba utazik.

— A londoni „Society for Organising Charitan-, Relief and Reprising Mendicity“ titkára C. J. Ribton-Turner ur közelebb levelet intézett Flatt Gaston urhoz, mint a helybeli „Jóteköny Nögylet“ titkárához melyben őt felhívja, hogy a székesfehérvári „Jóteköny Nögylet“ a londoni társulattal összekötésbe lépjen s felkéri, hogy adná tudtára a „Jóteköny Nögylet“ alapításának idejét, az egylet helyiségét, az időt, melyben a gyűlések tartatnak s közölné vele védnöknevével végül pedig az alapszabályok egy példányát kéri. A nevezett londoni társulat egyuttal megküldé azon jóteköny társulatok névjegyzékét, melyekkel eddig összekötésben állott. Ezen névjegyzék szerint bátran mondhatjuk, hogy a londoni „Society for Organising Charitable Relief“ a legnagyobb összekötéssel bír valamennyi más egylet között, mert az a világ minden részeire kiterjed. — Ribton-Turner ur a társulat titkára egyuttal megküldé a nevezett londoni jótekönytársulat céljára vonatkozó alapszabályokat, továbbá egy, a „The Standard“-ból vett s e egyletre vonatkozó cikket. Megemlítiük még, hogy ezen nagy kiterjedésű egyesület az angol királynő védnöksége alatt áll. Mint halljuk, szerény Jóteköny Nögyletünk a szövetséghez szintén csatlakozni fog s e célból közelebb gyűlés fog összehívni, melynek érdekes lefolyásáról, egy többször említett londoni társulat intézményei és céljairól olvasóinkat tudósítan e nem mulasztandjuk. Minden esetre örvendetes dolog s reánk nézve igen hizelgő, hogy szerény „Jóteköny Nögyletünk működéséről a távol külföldön is tudomással bírnak.

— Kolossvary Miklós kir. tanfelügyelő ur ő nagysága megbízása folytán a dunántúli ref. superintendencia által tantervbe vett s az iskolák részére előírt tankönyvekkel tüzletemet gazdagon felszereltem — s valamint a többi felekezeti-közönségiskolák tankönyveivel egy ezekkel is a t. tanító uraknak bármily mennyiségben a legelőnyösebb feltételek mellett szolgáltatok. Székesfehérvárott, october hó 27-én 1876. Klökner Péter könyvtáros.

— Műsorozat. Szombat, oct. 28-án „Hunyady László.“ Opera 4 felv. Előszór. Tánccz Tóth Somával. Vasárnap, 29-én „Falu rossza.“ Népsz. 3 felv. Hétfő, 30-án „Fehérek.“ Szinmű 5 felv. Kedd, 31-én „Ördög naplója.“ Vigj. 3 felv. Szerda, nov 1-én „Ripacsos Pista.“ Népszinmű 3 felv. Csütörtök, 2-án „Molnár és gyermeke.“ Dráma 5 felv. Péntek szünet. Szombat 4-én „Traviata.“ Opera 4 felv. Előszór. Vasárnap, 5-én „Kintornás család.“ Népsz. 3 felv.

— Színházunkhoz egy új énekesnő szerzerződtettek, Helvei Irént, ki már a napokban fel is fog lépni.

— A kereskedelmi tárcza átvétele ügyében, mint beszélük, a kormány és Szlavy József volt miniszterelnök között tárgyalások folynak. Remélik, hogy sikertűni fog Szlavyt a kabinet tagjául megnyerni.

— **Sport.** Lapunknak írják, Agárdon, gr Nádasdy Ferencz birtokán naponta tartanak falkavadászatot. A tegnapi szép időjárás folytán, kiválóan nagy és diszes társaság gyűlt össze a dinnyési határban. — A jelen voltak közül kiemeljük grf. Czirákyt, Jankovicsot, grf. Kinszky Jenőt, Kund Jenőt, s a mestert: grf. Nádasdy Ferenczet, Sárosdon szent Hubert napján, ez idén is, mint minden évben nagy vadászat fog tartatni.

— **A megürült megyei alvevőállásokról** Tóth Sándor megyei t. alszámvevő nevezetett ki.

— **A Budapesten rendezendő, de időközben betiltott tüntetésre** megyénkbeli néhány község testületileg ment fel, hogy a török iránti rokonszenvüknek kifejezést adjanak. Ezek közt volt, mint halljuk, Pákozdi község előjárósága.

— **Kereskenyi Gyula,** derék régészünk a battai hypocaustum ásását folytatni fogja. Ugyan ő felolvasást tart a történet előtti időről a helybeli Vörösmarty-kör december hóban tartandó ünnepélyén.

— **Dömötör napja** tegnapelőtt volt s láttunk is elég huzerkodást és lakváltoztatást, mert városunkban ez egyike a fontosabb lakváltozási időnek. Újra felelevenítjük azon eszmét, hogy városunkban is be kellene hozni, mint a fővárosban az évnegyedeknek, mindég a következő hónapok elsejéni kezdetét, sokkal pontosabb és rendesebb lenne ez, mint a jelenlegi osdi rendszer.

— **Új zeneművek.** Táborosky és Parsch nemzeti zeneműkereskedésében Budapesten megjelent: „A tolonczból.“ Zsidó, zsidó, rongyos zsidó. Szabad madár vagy te rózsám. Azért jó a disznótör. Volt nekem egy szerettem. Babot vittem a malomba. A faluban csak az járja. A szívem, a szívem oly szomorú. Csárdás zongorára szerző Körössy Gyula. Ára 60 kr. — Krk! Krk! (Cri-cri) rezgő polka, zongorára szerző Rosenzweig Vilmos. Ára 50 kr.

— **Megegyei közgyűlés** fog még ez év folytán össze hívni mint értesültünk, tárgya több fontos ügy elintézése leendő.

— **Vahot Imre** veterán írónk által Petőfiről, a halhatatlan emlékü költőről e hó 26-án tartott felolvasáson gyér számu közönség gyűlt egybe; elég szegény városunk közönségére, hogy részt a nagy költő emlékéért oly kevésbé becsülte, részint a veterán író oly kevésbé tisztelte meg s egy magyar város közönségétől mindkettő több részvétet várhatott volna. Ez okozta, hogy a felolvasó sem adhatta elő adatait részletesen, hanem csak főbb vonalaiban emlékezett meg a nagy költőről összegyűjtött emlékiratai nyomán.

— **Pótujonczállítás** tartatik e hó 31-én a megyeház, kis termében, mely pót állítás ez évben utolsó leendő.

— **Az új kávéházban** a közönség kényelmére újítás történt. Tudvalevő dolog az, hogy e jóhírű kávéházban a megnyitás óta annyi a vendégek száma, hogy gyakran még ülőhelyhez is alig lehetett jutni, e bajon segített, a kávéháztulajdonosok: özv. Ullmann Ferencné és Hübner Rudolf elhatározták a kávéházat meg bővíteni, e célból a Borbély- és Schlesinger ház felőli részen az épület elé egy kioszk alakú üvegházat építtettek, mely e napokban készült el s a kávéházzal közvetlen érintkezésben áll. Az üvegház csinosan van elkészítve s becsületére válik Jávör fiatal iparosunknak, ki azt a kávéháztulajdonosok terve szerint készítette. Felhívjuk közönségünk figyelmét, különösen a hölgyekét erre, mert a tulajdonosok terve, az üvegházat női kávéházzá rendezni be, hogy hölgyvendégek ne legyenek kénytelenek a kávéházban uralkodó kellemetlen füstöt nyelni.

— **Értesítés.** Van szerencsém t. ügyfeleimet értesíteni, hogy ügyvédi irodámat eddigi lakásomról (kaszárnya-utca 10. sz.) Székesfejervárról a Vörösmarty-térre 5. számú (dr. Eder-féle) házba tettem át. Sz.-Fejervárról, 1876. október 26. — *Balogh Ferencz,* köz- és váltóügyvéd.

— **A nyéki tolvajlás részesei,** mint mult számunkban közöltük elfogattak, most azonban arról értesültünk, hogy a börtönből megszöktek magukkal vivén a vasakat is.

— **A magyarirók és művészek társasága** Budapesten elhatározta, hogy a magyarirók és művészek sirjait gondozása alá veszi s a jeltelenül állókra egyszerű emlékkövet állíttat. Nekünk is van egy irodalmi körünk, a Vörösmarty-kör, nem gondoskodhatna tehát ez Udvardy Géza sirjáról? E körnek erkölcsi kötelessége lenne, fiatal s korán elhunyt lelkes költőnk sirjára emléket emelni; addig is míg ez megtörténik Vörösmarty és Udvardy Géza sirjára egy egy kegyeletes koszorút küldhetne a bekövetkező halottak napja alkalmával A nagy költő király és az ifju lantos sirját nem szabadna jeltelenül hagyni. — Jól lesz ezt a körben megfontolni, mert méltán megrovás alá esik, ha a nagy költő királyról s városunk szüirtjéről megfelzdekezik.

— **A szegedi kiállítási bizottság** nyílt választ adott ki a kecskeméti gazdasági egyesülethez, melyben kijelenti, hogy ama kifejezést: „első országos tárlat“ sohasem használta s a kiállítás is teljes méltánylattal emlékezett meg az 1872-iki kecskeméti kiállásról.

— **A hadseregből** azon csapatok, melyekre a harcz vagy a semlegesség esetében szükség lenne, tel-

jesen felszerelve hadilábra vannak állítva. A közös hadügyminiszter ezt legfelsőbb helyen mult szombaton tudatá jelentésében.

— **Utonállás.** Bizony szomorú, — írja levelezőnk — hogy Budapest közelében fényes nappal Tétény és Erd között utonállók támadják meg az embert. Steer György a vasuti állomáshoz menvén e hó 24 én reggel s az országúton két férfi és két nő által lett megtámadva, miután ő egy már ezek által megtámadott s lábaitól megfosztott gyurói nőt védeni akart, botokkal fejét összezuzák, úgy, hogy velőig hatottak a zuzások, ha Steer nem elég erős alig szabadult volna meg az utonállóktól. Ázsiai állapot! Tétény és Hamzsabégen esendbiztosok s foglárók tanyáznak s a határban még sem mellet biztosan az ember.

— **Nem mulaszthatjuk el,** ezennel tekintetes dr. Kaiser Sándor urnak, feledhetlen, boldogult édes anyánk özv. Wellesz Czeczilia hosszas betegsége alatt tanusított fáradhatlan buzgalommal összekötött nemes önfeláldozásáért, legforróbb köszönetünket nyilvánítani. Székesfejervárról, 1876. október 26-án. — *A gyászoló gyermekek.*

— **Csuthy Zsigmond** megyénk szülöttje, jelenleg kajdaci ref. lelkész ily című műre: „Magyar potes táns egyháztörténet, a szathmári bélekötéstől a türelmi rendelet kiadásáig“ nyit előfizetést. A mű részletesen fogja a hazai protestanizmus történelmét tárgyalni. — Előfizetheti rá december végeig a szerzőnél Kajdácson. Előfizetési ár 2 frt.

— **Fogadják mindazok,** kik feledhetlen édes anyánk özv. Wellesz Czecziliának e hó 25-én véghez ment temetésén részt vettek, leghálásabb köszönetüket. Székesfejervárról, 1876. okt. 26. *A gyászoló gyermekek.*

— **A püspöki megye százéves fenállásának** jubileumát 1877. évben üli meg, e nevezetes eseményt, mint tudjuk inodalmilag is meg fogják ünnepelni, a mennyiben ez alkalommal jelenik meg gyönyörű szép kiállításban, képekkel illusztrálva a püspökmege története.

— **Az ellenőrzési szemle** a közös hadsereg részéről e napokban tartatott meg a laktanya udvarán, hol a megjelent tartalékos katonáknak értésükre adott, miszerint azon esetre, ha háboru lesz, ne várjanak behívójegyre hanem azonnal jelentkezzenek, mert mindazok, kik ezt tenni elmulasztják föbe fognak lövetni. — Az utószemle november 13-án és 14-én tartatik meg.

— **Baleset.** Szabó István nevű 11 éves fiu szerdán a szőlőhegyi kőbányában kavicsot vagdosott, midőn fölötte a part leszakadt és őt eltemette A szerencsétlen fiu életét nem lehetett megmenteni, csak hulláját vonták ki a kötőmeg alól.

— **Dunapentelén,** dyphtheritis, ronsolótorok-lob lépett fel veszélyesen az iskolásfiúk közt. Okt. 12-től 21-ig megbetegedett 26, ebből 12 elhalt. Az orvosi intézkedések megtették s külön járvány bizottság is nevezetett ki, hogy e veszélyes betegséget mielőbb elnyomják.

— **A battai római hypocaustum romjaira** nézve azon értesítést nyertük Battáról, hogy e romok nem

hányattak szét, hanem a vizáradás elől vitettek el. — Levelezőnk értesítése bizonyára hitelesnek tartható s még mindig kétséges az előttünk, hogy nem barbar kezek dulták szét. Kár volt avatlatlan kézzel mégis széthordani, mert érdekességéből igen sokat veszített.

— **Egy társaságban** panaszkodtak az erkölcsök romlottsága fölött s egy nő csodálkozását fejezte ki, hogy az Isten miért nem bocsát újabb özönvizet a földre. Egy elmés ur erre azt jegyzé meg. Bizonyosan azért, mert az első sem használt semmit.

— **A színházi előadásokat** a héten szépen látogatta közönségünk, s úgy a megválasztott darabok, mind derék színészeink játéka teljesen kielégítették. Kedden „Delila“ színművet, szerdán „A boissy i boszorkány“ operettet és csütörtökön „A pajtáskodás“ című 5 felvonásos vígjáték került színre. Delila előadásán Mándoky (Roswein), Szilágyi (Carnioli) és Törökné (Leonora) arattak legtöbb tapsokat. A csütörtöki operette előadásban az egyes szereplők és a kar összhangzattal működtek közre. A női szereplők közül különösen Mándokyné (Saint Lucy) és Kocsis Irma (Melania) váltak ki. Gyönyörű énekükért a közönség tetszését többszörösen zajos tapsokban nyilvánítá. Turner Ilka (Favonit), igen gyengén énekelt; azt egyáltalán nem helyeselhetjük, hogy egyes működők erejét felülmuló szerepet osztanak; nevezett k. a. amugy ügyes színésznő, de operette szerepekre nem ajánljuk őt. A férfi szereplők közül különösen Bérczyt emeljük ki; szép csengő hangon énekelt, s a közönség általános tetszését és meglegedését vivta ki magának. Felvonások között Peleky Karolin és János Vilma kisasszonyok táncoltak elég könnyedséggel, közönségünk nem fukarkodik tapsokban, s így a két táncosnőnek is kijutott. — „A pajtáskodás“ is szép sikerrel adatott elő csütörtökön. A szereplők közül kiemeljük Szilágyit, Kendit, ki ez este egy Monticart, Mándokyt, kinek hanglejtése, mozdulatai gyakran emlékeztetnek alkalóssyra, Tóth Somát, ki Dudilletet ügyesen személyesíté, a hölgyek közül Törökné nyerte meg leginkább a nézők tetszését; Törökné egy pár fellépése után máris kedvezene lett közönségünknek. Törökné jeles színésznő és rokonszenves alak, ezenkívül már neve is rokonszenvet és lelkesedést idéz elő; mert a török nemzet iránt az ifjuság is lelkesül, megmutatta ezt csütörtökön, midőn a felvonások közben egész tüntetés volt tapsokban Törökné miatt.

Gabona-ár október 28-án.

100 kilogramm	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	11	20	10	80	10	60
Kétszeres	9	40	9	20	9	—
Rozs	8	80	8	60	8	40
Árpa	6	80	6	40	6	20
Zab	8	—	7	80	7	60
Kukoricza	7	20	7	10	7	—

Felelős szerkesztő: **Hattuyfy Dezső.**

H i r d e t é s e k.

Bármely megrendeléseket pontosan és gyorsan valósítok.

SCHILLER L.

Főraktárában és Fiókraktárában
városház-tér palotai-kapu dr. Ellér-féle ház.

Bierbauer-féle ház a következő cikkek még nem létezett olcsó áron kaphatók

Több ezer darab téli brogeschawl, darabja csak — frt. 3 kr.
Egy téli fejkendő csak — frt. 10 kr.
Egy szövött berlini kendő csak — frt. 25 kr.
Egy téli finom koczkás fejkendő csak — frt. 25 kr.
Egy 10/4 nagyságu téli nagykendő csak — frt. 95 kr.
Egy 10/4 nagyságu Himolaj (női plaid) kendő csak 2 frt 90 kr.
Egy 10/4 nagyságu finom posztőkendő csak 2 frt. 90 kr.

Mély tisztelettel
SCHILLER L.
Székesfejervárról.

Mintákat bérmentve minden kelmémből legnagyobb készséggel küldök vidékre.

Altesti sérvben szenvedőknek
teljesen ártalmatlan s felette gyorsan s biztosan működő gyógyszer, a Stüreenegger Gottlieb által Herisan (Sveiczbán) készített gyógykenőcs. — A használati utasításon számtalan bizonyítványok s közönsé levelek bizonyítják e hathatós gyógyszer kitünőségét. — **Egy tégyel ára 3 frt. 20 kr.** s Stüreenegger G. által a következő raktárakon kapható: **Formágyi Fr.** gyógyszerárban **Budapest** s **Pecher J.** gyógyszerárban **Temesvárról.**

Szép butorok, házi- és lovaglószerék
legjutányosabb áron eladó.
Dr. Varga-féle ház, a buza-piaczon.

Dömötörre.

A t. urnók kértnek eselédjeiket e hirdetésre figyelmeztetni.

Dömötörre.

A t. urnók kértnek eselédjeiket e hirdetésre figyelmeztetni.

1 r. (78 cm.) fehér barchent	10 kr.
1 r. (78 cm.) # vagy esikos barchent	12 kr.
1 r. (78 cm.) finom szines Piquè barchent.	20 kr.
1 r. (78 cm.) finom dupla barchent (Kalmuck)	25 kr.
1 r. (78 cm.) fehér sinor barchent	25 kr.
1 r. (78 cm.) fehér Piquè-barchent	30 kr.
1 db. fejrevaló téli kendő	10 kr.
1 db. fejrevaló berlini kendő	25 kr.
1 db. fejrevaló posztókendő	50 kr.
1 ¹⁰ / ₄ nagyságu téli kendő	80 kr.
1 ¹⁰ / ₄ nagyságu finom posztókendő	250 kr.
1 db tiszta selyem Chawl (nyakra)	10 kr.
1 db finom fekete selyem kendő	90 kr.
1 db szines selyemkendő	65 kr.
1 vég (30 r.) sziléziai vászon	4.50 kr.

Dömötörre.

A t. urnók kértnek eselédjeiket e hirdetésre figyelmeztetni.

Kapható:

Lustig Manónál,

Sz.-Fejérvárott, a takarékpénztár épületében.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A t. urnók kértnek eselédjeiket e hirdetésre figyelmeztetni.

Dömötörre.

Ház-eladás.

Sz.-István-utczában 13-ik szám alatti ház
szabad kézből eladó.

Értekezhetni
Berger J. rőfös kereskedőnél.
mint a ház tulajdonosánál.

A nagyérd. közönség becses
figyelmébe ajánlom:

Kitünő valódi orosz thea és kitünő
valódi jamaikai rum raktáromat.

Diebálla György.

Schleicher József

kertészete, palotai-utca.

Kaphatók minden szobába való plánták és pálmák, azonkívül mindennemű csokrok és koszorúk, gyümölcs-, díszfák és bokrok. — Ugy leandereket téli gondviselésre elfogadok s azonkívül minden a nagyobb szerű kertészeti vágó tárgyak nálam feltalálhatók.

Zenekedvelő közönség figyelmébe.

Van szerencsém a n. érd. közönséggel tudatni, miszerint külhonból — hol több éven át jelesebb zongora gyárakban, tapasztalás-szerzés és üzleti kiképeztetés végett voltam alkalmazva, megérkeztem, s magam szülővárosomban óhajtanám állandósítani s pedig egyelőre atyám Szalay Károly orgonaművésznél.

Elvállalok tehát minden rendű és szerkezeti zongorák és pianinok javítását és hangolását, ugyszinte évi vagy havi felügyeletet zongorákra, mérsékelt árak mellett.

Valamint vidéki megbízásokat is a legpontosabban teljesítek.

A n. érd. közönség szives pártolását kérve vagyok mély tisztelettel

Ifj. Szalay Gyula

zongora és orgona készítő.

Székesfejérvárott, fazekas-utca 3. szám.

Árverési hirdetmény.

A székesfejérvári e. f. kir. telektörvényszéknek 13350. sz. alatt végzett alapján közhírré tétetik, miszerint özv. Flits Anna felperesnek Molnár József és Szegedi Rozália alperes elleni 200 frt. tőke s járuléka erejéig követelése tárgyában lefoglalt és a székesfejérvári 925. sz. tjkvben A + 1. sor 49. hrsz. a. 2200 frtra becsült, 3. sor 153. hrsz. 413 frtra becsült, a 4. sor 993. hrsz. a. 99 frtra becsült, az 5. sor s 1446. hrsz. a. 99 frtra becsült, a 6. sor 397 hrsz. 405 frtra becsült, a 7. sor 382. hrsz. 562 frtra becsült, a 8. sor 148. hrsz. a. 145 frtra becsült, a 9. sor és 587. hrsz. a 106 frtra becsült, a 10. sor 3294. hrsz. a. 1550 frtra becsült, valamint ugyan az ottani 3653. sz. tjkvben A + 1. sor 535 hrsz. a. s 197 frtra becsült és végére az ugyanottani 3661. tjkvben A + 1. sor s 479. hrsz. alatt a 199 frtra becsült ingatlanságokra végre hajtás útján leendő elárverezése elrendeltetik s ennek foganatosítására I. ső határidőül 1876. évi november hó 23. szükségesegetében II. ik határidőül 1876. évi decz. hó 23. napjának mindenkor d. e. 9 órája a helybeli megyeháznál azon kijelentéssel tüzetik ki, hogy a második árverésen a fekvőség becsáron alul 10% bánatpénzképeni letétele mellett el fog adatni.

Az árverésnek több feltételei a kiküldött kir. tkvszéki végrehajtó Tuboly István urnál megtekinthető.

Egyszersmind pedig azon jelzalogos hitelezők, kik nem ezen tkvi hatóság székhelyén vagy közelében laknak felszólíttatnak, hogy a vételár felosztása alkalmával leendő képviseltesük végett a hatóság székhelyén megbízottat rendeljenek s azok nevét és lakását az eladásig jelentsék be ellenkező esetben a hivatalból kinevezett gondnok által fognak képviseltetni.

Végre a perrendts 433. és 466. §§ hoz képest felhívatnak mindazok, kik a fentebb irt javak iránt tulajdoni vagy elsőbbségi jogukat érvényesíthetni vélik igény keresetüket a hirdetmény közzé tételének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt ezen tkvi hatóságnál nyujtsák be, különben azok a végrehajtási árverés foganatosítását nem gátolván, igénylők egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Kelt sz. fejérvári e. f. kir. törvényszéknek 1876. évi márczius hó 24-én tartott tkvi üléséből.

Danitz Béla,

k. tszéki elnök.

Van szerencsém a n. é. helybi s vidéki közönségnek szives tudomására hozni, miszerint 17 év óta fenálló és a nádor-utczában létező óras üzletemet feladom, mindazon által azonban e szakba vágó javításokat lakásomon bástya-utca fürdőház elvállalok, s azt a n. é. közönség megelégedésére a legjutányosabb áron teljesítem.

Székesfejérvárott, oct. 20.

vagyok teljes tisztelettel,
Ferstner József
óraművész.

HUBER GYÖRGY

Székesfejérvárott.

Városház-tér gr. Zichy-házban.

